

Informace o činnosti ÚSTR za období od 17. 12. 2014 do 22. 1. 2015

Konference, semináře a přednášky

- Příprava konference *VELEHRAD VÁS VOLÁ!* Vliv Helsinské deklarace na rozvoj aktivit církvi ve středoevropském prostoru, která proběhne ve dnech 10. - 12. června 2015 na Velehradě a konference *Roky 1963 – 1967 v Československu*, která proběhne 20. – 21. května 2015 v prostorách archivu v Českých Budějovicích. V současné době probíhá rozesílka Call for Abstracts, příprava smluv o spolupráci a rozebíhají se propagační aktivity v ČR i v zahraničí.
- **15. 1. 2015, Muriel Blaive, Ondřej Matějka**, metodologický seminář pro odborné pracovníky Ústavu pro studium totalitních režimů a pro zájemce z jiných vědeckých institucí; s přednáškou *Trestněprávní perzekuce odpůrců režimu v období tzv. normalizace (1969-1989)* vystoupil **Jaroslav Pažout**.

V uplynulém období prezentovalo 9 zaměstnanců ÚSTR na tematických přednáškách, seminářích a konferencích:

- **Jiří Urban**
  - přednáška: „Protirežimní demonstrace let 1988-89“, Univerzita Pardubice
- **Pavel Kreisinger**
  - seminář: 1) „Seminář k dějinám 20. století: Vybrané kapitoly z dějin druhé světové války a československého protinacistického odboje“, přednáška 2) „Druhá světová válka a čs. protinacistický odboj“ pro studenty bakalářského studia, Katedra historie Filozofické fakulty Univerzity Palackého Olomouc,
- **Kamil Činátl, Čeněk Pýcha**
  - seminář: „O městu a rodinné paměti“ k projektové výuce, Základní škola Písek,
- **Jaroslav Pinkas**
  - přednáška: „Film ve výuce dějepisu“ pro studenty, Pedagogická fakulta UK Praha,
  - přednáška: „Digitální technologie ve výuce dějepisu“ pro studenty, Pedagogická fakulta UK Praha,
  - přednáška: „Říp: Legionářská tradice v českých dějinách“ pro skautské středisko, Podřipské muzeum, Roudnice nad Labem,
  - referát: „Filmová výchova pro 21. století“ na mezinárodní konferenci: „O filmové výchově v ČR a Evropě“, Ponrepo, Praha
- **Jaroslav Pinkas, Vojtěch Ripka**
  - přednáška: „Vzdělávací aktivity ÚSTR“ pro studenty, ÚSTR,

- **Dita Jelínková**
  - přednášky: 1) „Evropská idea v meziválečné období“ pro bakalářské studenty, 2) „Politická a právní situace v Československu v letech 1945-1948. Československo 1948-1953“ pro magisterské studenty, Ústav historických věd FF Univerzity Pardubice,
- **Petr Blažek**
  - diskuze: „Z Hrádečku na Hrad – z disidenta státníkem“, Knihovna Václava Havla, Praha,
  - diskuze: „Scénický večer 1969 – Doba ledová“, Národní divadlo, Nová scéna, Praha,
- **Čeněk Pýcha**
  - diskuze u kulatého stolu: „Josef Toufar v Brně“, Divadlo Husa na Provázku, Brno,
- **Martin Jindra**
  - přednáška: „O Církvi československé (husitské) v protinacistickém odboji“, Nové město nad Metují,

Výstavy

- **Do 22. 12. 2014**, výstava *1989* na náměstí Jiřího z Poděbrad v Praze; výstavu připravil ÚSTR ve spolupráci s Filozofickou fakultou UK, o.s. Post Bellum a Městskou částí Praha 3.
- Po úspěchu výstavy *Praha objektivem tajné policie* v Muzeu Genocidy ve Vilniusu, která byla realizována ve spolupráci s velvyslanectvím ČR v Litvě, jsme byli požádáni velvyslanectvím ČR v Estonsku o zápůjčku této výstavy do Tallinu a na další místa v Estonsku. Výstava bude v druhé půlce roku 2015 umístěna na několika místech v Estonsku.
- **15. 11. 2014 – 1. 2. 2015**, výstava *Ve znamení tří deklarací* na zámku Loučeň. Výstava se dále přesune do Východočeského muzea v Pardubicích v termínu 5. 2. – 22. 3. 2015. Dále vyjednáváme umístění výstavy *Ve znamení tří deklarací* pro rok 2015 s těmito organizacemi:
  - Muzeum nové generace a zámek Žďár nad Sázavou (květen 2015)
  - Častolovice (červen 2015)
  - Český Krumlov (červenec – srpen 2015)
  - Lomnice u Tišnova (5. 9. – 13. 9. 2015)
  - Muzeum Luhačovického zálesí (24. 9. - 4. 11. 2015)
  - Zámek Dobříš (listopad – prosinec 2015)
- **Do 31. 12. 2014**, výstava *Králové Šumavy* v Rakouském Bad Leonfeldenu. Od 23. 2. 2015 bude umístěna v Klatovském muzeu.
- Výstava *Hlasy svobody*, která byla na podzim 2014 umístěna v prostorách CEBB v německém Schönsee byla po domluvě s českým zastupitelským úřadem ve Vilniusu

převezena a od 21. 1. do 23. 2. 2015 bude umístěna v místní galerii Litevské komise pro UNESCO.

- **8. 1. 2015**, vernisáž výstavy *Ještě jsme ve válce*, která vychází ze stejnojmenné komiksové knihy (vydal ÚSTR, Argo a Post Bellum v roce 2011) v Městském muzeu v Králíkách (Pardubický kraj). Vernisáž byla spojena s přednáškou Michala Šmída o projektu Paměť národa.
- V současnosti připravujeme výstavu na téma osudů svobodných matek v období normalizace v ČSSR, která bude v rámci festivalu Mene Tekel umístěna od 23. 2. do 1. 3. 2015 v prostorách františkánského kláštera v Praze. Na výstavě spolupracujeme s Národním Muzeem a občanským sdružením Umění bez bariér.
- **8. – 23. 1. 2015, Petr Blažek**, výstava: *Jan Palach '69* ve spolupráci ÚSTR, ABS, Národní muzeum, FF Univerzity Karlovy v Praze, Stará radnice Náměšť nad Oslavou, blíže:
<http://www.namestnosl.cz/kalendar.php?akce=akce&idakce=1452a>
<http://www.janpalach.cz/cs/default/archiv/vystavauvod>

Mezinárodní spolupráce

- **17. – 19. 12. 2014, Adam Hradilek, Karina Hoření**, prezentace dokumentační a vzdělávací aktivity ÚSTR v rámci série workshopů v Kyjevě na Ukrajině, které byly pořádány na pozvání Asociace mezinárodních otázek (AMP zřizované MZV ČR) za účelem představení projektu Paměť národa. Prvního workshopu se zúčastnili především učitelé historie a společenských věd; Adam Hradilek vystoupil s přednáškou *Vzdělávací výstupy Skupiny orální historie ÚSTR*. Druhé setkání proběhlo na půdě Univerzity Tarase Ševčenka v Kyjevě a zúčastnili se jej především studenti historie a také zástupci dalších akademických, vzdělávacích a dokumentačních organizací (například zástupci vedení ukrajinského UPN); Adam Hradilek vystoupil s přednáškou *O využití orální historie v České republice*. Součástí cesty bylo též setkání s ředitelkou Českého centra v Kyjevě paní Lucií Řehoříkovou, kde byly diskutovány možnosti další spolupráce.
- **16. 12. 2014, Štěpán Černoušek**, přednáška *O činnosti ÚSTR a ABS* pro zástupce EU-Russia Civil Society Forum z pracovní skupiny občanské vzdělávání, ve spolupráci ÚSTR a Agora Central Europe, ÚSTR,
- **18. - 19. 12. 2014, Čeněk Pýcha**, seminář a workshop *Film ve vyučování dějepisu a tematicky orientovaná výuka* pro běloruské učitele, seminář byl uskutečněn ve spolupráci mezi ÚSTR, Akademií postgraduálního vzdělávání v Minsku, Asociací pro mezinárodní otázky, Vilnius, Litva,
- **20. 12. 2014, Adam Hradilek**, beseda: *1989 - Konec systému* se zakladatelem a ředitelem polského sdružení Karta Zbigniewem Gluzou ve spolupráci s Českým centrem a Polským institutem v Kyjevě, Muzeum města Kyjeva, Ukrajina,

Publikační činnost

Periodika, sborníky, informační brožury

- Vyšla revue **Paměť a dějiny IV/2014**
- Vyšel sborník **Cesty za svobodou. Kurýři a převaděči na Šumavě v padesátých letech 20. století**
- Vyšel sborník **Válečný rok 1943 v okupované Evropě a v protektorátu Čechy a Morava**
- Probíhá příprava revue **Paměť a dějiny I/2015**

Knížní publikace

- Vyšla publikace **Bukovskij, V.: Moskevský proces**. Publikace bude vydána ve spolupráci s nakladatelstvím Volvox Globator.
- Vyšla publikace **Rokoský, J. (ed.): Oldřich Suchý. Dvakrát otrokem**
- Vyšla publikace **Dvořák, J. (ed.): Směrš – Rok v táboře nepřítele**
- Vyšla publikace **Saintourense, T.: Le Maestro**
- Probíhají předtiskové korektury sborníku **Rok 1954 – 1962 v Československu**
- Probíhá zlom publikace vzpomínek **F. Poláka na pobyt v GULAGu (editorem A. Hradilek)**
- Probíhají redakční práce na publikaci **Jindra, M.: Česká pravoslavná eparchie v letech 1938 – 1945**
- Probíhají redakční práce na publikaci **Vodičková, S. (ed.): Ohlasy perzekuce církve v Československu na vlnách Vatikánského rádia (1947 – 1961)**
- Probíhají přípravy vydání polského překladu publikace **PAZDERKA, Josef: Invaze 1968. Ruský pohled**. Překlad vyjde ve spolupráci s IPN.
- Probíhají přípravy vydání ruského překladu publikace **HRADILEK, Adam: Za vaši a naši svobodu**. Překlad vyjde ve spolupráci s nakladatelstvím TORST a sdružením Memorial.
- Probíhají přípravy vydání ruského překladu publikace **PAZDERKA, Josef: Invaze 1968. Ruský pohled**. Překlad vyjde ve spolupráci s nakladatelstvím TORST a sdružením Memorial.

- Na základě finanční podpory Ministerstva kultury na překlad české literatury vzniká rumunská, německá a francouzská mutace komiksové knihy **Ještě jsme ve válce**. V současné době probíhají finální fáze překreslování do cizích jazyků, kniha bude publikována formou elektronické aplikace v březnu 2015.

V uplynulém období publikovalo v souvislosti se svými projekty 16 zaměstnanců:

- **Milan Bárta**
  - text: „Situace se dá zvládnout pomocí policejních prostředků. Federální ministerstvo vnitra v roce 1989“, Paměť a dějiny 4/2014,
- **Ladislav Kudrna**
  - recenze na publikaci: „Válka a zabíjení. Protokoly o boji, zabíjení a umírání“ (NIETZEL Sönke, WELZER Harald), Paměť a dějiny 4/2014,
- **Kamil Činátl, Čeněk Pýcha**
  - text: „Inventura Listopadu“ v časopise A2,
- **Jan Dvořák, Jan Horník, Adam Hradilek**
  - text: „První transporty evropských Židů v dějinách holocaustu“, Paměť a dějiny 4/2014,
- **Petr Blažek**
  - text: „Vila 'Okopanina'. Výcvikové centrum kurýrů v Bruchsalu v letech 1949-1950“ v kolektivní monografii: “Cesty za svobodou. Kurýři a převaděči v padesátých letech 20. století“,
  - text: „Anketa k památníku Jana Palacha“, Paměť a dějiny 4/2014,
- **Jan Machala**
  - recenze na publikaci: „Fixiert. Fotografische Quellen zur Verfolgung und Ermordung der Juden in Europa. Eine pädagogische Handreichung“, (KREUTZMÜLLER Christoph, WERNER Julia), Paměť a dějiny 4/2014,
- **Petr Mallota**
  - studie: „Osudy prachatického kurýra Josefa Ludvíka na pozadí zpravodajských operací čs. exilu“ v kolektivní monografii: “Cesty za svobodou. Kurýři a převaděči v padesátých letech 20. století“,
- **Petr Placák**
  - recenze na publikaci: „Mussoliny“(MILZA Pierre), Paměť a dějiny 4/2014,
- **Jaroslav Rokoský**
  - publikace: „Dvakrát otrokem. Paměti agrárníka Oldřicha Suchého“, ÚSTR,
- **David Svoboda**
  - „Loučení bez dojetí. Češi a ukrajinská autonomie na Podkarpatské Rusi za druhé republiky“, Paměť a dějiny 4/2014,

- **Libor Svoboda**
  - „Kurýři a převaděči jako jedna z forem protikomunistického odboje“, v kolektivní monografii: „Cesty za svobodou. Kurýři a převaděči v padesátých letech 20. století“,
- **Libor Svoboda, Martin Tichý**
  - editace sborníku: „Cesty za svobodou. Kurýři a převaděči v padesátých letech 20. století, ÚSTR,
- **Martin Tichý**
  - „Rudolf Kalčík. Životopisná črta“ v kolektivní monografii: „Cesty za svobodou. Kurýři a převaděči v padesátých letech 20. století“.
- **Pavel Zeman**
  - editace sborníku: „Válečný rok 1943 v Protektorátu Čechy a Morava a v okupované Evropě, ÚSTR,

Aktualizace internetové stránky ÚSTR <http://www.ustrcr.cz/> (17.12.2014 – 20.1.2015)

- Rada Ústavu (<http://www.ustrcr.cz/cs/rada-ustavu>)
  - [Zápis z 15. jednání Rady ÚSTR](#)
- Vědecká rada Ústavu (<http://www.ustrcr.cz/cs/vedecka-rada-ustavu>)
  - [Zápis z 2. jednání Vědecké rady](#) (8. 12. 2014)
- Publikace (<http://www.ustrcr.cz/cs/publikace>)
  - [Dějiny ve škole, výukové DVD reflektující společenskou funkci školy](#)
  - [Hana Havlůjová, Jaroslav Najbert a kolektiv: Paměť a projektové vyučování v dějepise](#)
  - [Kamil Činátl, Jaroslav Pinkas a kolektiv: Dějiny ve filmu. Film ve výuce dějepisu](#)
  - [Paměť a dějiny 4/2014](#)
  - [Vladimír Bukovskij: Moskevský proces](#)
  - [Paměť a dějiny č. 2/2014 články](#)
  - [Paměť a dějiny 3/2014 články](#)
  - [Libor Svoboda, Martin Tichý: Cesty za svobodou. Kurýři a převaděči v padesátých letech 20. století](#)
  - [Jaroslav Rokoský \(ed.\): Dvakrát otrokem. Paměti agrárníka Oldřicha Suchého](#)
  - [Securitas Imperii 25 \(02/2014\)](#)
- Zprávy ze zahraničních služebních cest (<http://www.ustrcr.cz/cs/zpravy-ze-zahranicnich-sluzebnich-cest>)
  - 19.–21. 10. 2014, Polsko; Jednání s představiteli Ústavu národní paměti (Instytut Pamięci Narodowej); [Zpráva ze zahraniční služební cesty](#)
  - 15.–19. října 2014, Ukrajina; Aktivní účast na konferenci, studium v archivech, rozhovor s pamětníkem, získání kopií archivních materiálů, dohoda o dalším výzkumu; [Zpráva ze zahraniční služební cesty](#)
  - 9.–11. prosince 2014, Slovensko; Jednání se slovenskými partnery o projektu ÚSTR „Dějiny StB 1945-1953“; [Zpráva ze zahraniční služební cesty](#)

- 17. prosince 2014, Slovensko; Návštěva Ústavu paměti národa v Bratislavě a podepsání realizační smlouvy; [Zpráva ze zahraniční služební cesty](#)
  - 16.–17. listopadu 2014, Slovensko; Účast na Festivalu slobody a slavnostním předáváním ocenění osobnostem, které se postavily na odpor proti totalitním režimům 20. století; [Zpráva ze zahraniční služební cesty](#)
  - 18.–19. prosince 2014, Polsko; Jednání o projektu do programu Horizon2020 (účast na ustavujícím jednání mezinárodního konsorcia); [Zpráva ze zahraniční služební cesty](#)
  - 16.–18. října 2014, Rakousko; Účast na konferenci NECE (Networking European Citizenship Education) na téma *1914–2014: Lessons from History?, Citizenship Education and Conflict Management*; [Zpráva ze zahraniční služební cesty](#)
  - 15.–25. listopadu 2014, USA; Účast na kongresu ASEES (Association for Slavic, East European and Eurasian Studies), San Antonia, 20.-23.11.2014 a studijní pobyt v knihovně v New Yorku; [Zpráva ze zahraniční služební cesty](#)
  - 17.–20. prosince 2014, Litva; Účast na semináři pro běloruské učitele; [Zpráva ze zahraniční služební cesty](#)
- Konference
    - [Velehrad Vás volá! Vliv Helsinské deklarace na rozvoj aktivit církvi ve středoevropském prostoru](#)
  - Přednášky a semináře (<http://www.ustrcr.cz/cs/prednasky-ustr>)
    - [Pamětní kniha. 294 hrdinů a obětí heydrichiády popravených v Mauthausenu](#)
    - [Sebeupálení Jana Zajíce a dalších následovníků Jana Palacha](#)
  - Aktualně (<http://www.ustrcr.cz/cs/aktualne>)
    - Naše výstava Diktatura versus naděje má úspěch v Itálii
    - Unikátní kufr se díky badatelům ÚSTR stal „předmětem měsíce“ Židovského muzea
  - Volné pracovní pozice (<http://www.ustrcr.cz/cs/volne-pracovni-pozice>)
    - [Vedoucí Oddělení zkoumání komunistické totalitní moci \(oddělení výzkumu 1945–1989\)](#)
  - Projekty
    - [„Třídní“ justice 1948–1960: doplnění Příručky vydávané Ministerstvem vnitra ČSR v ediční řadě Příručky pro národní výbory](#)
    - [Účastníci protikomunistického odboje a odporu 1948–1989: Jan Janků](#)
    - [Bezpečnostní aparát ministerstva vnitra \(ministerstva národní bezpečnosti\)](#)
      - [Obsazení rezidentur Hlavní správy rozvědky v letech 1980 až 1984](#)
      - [Obsazení rezidentur Hlavní správy rozvědky v letech 1985 až 1989](#)
  - Plán činnosti Ústavu (<http://www.ustrcr.cz/cs/plan-cinnosti-ustavu>)
    - [Plán činnosti ÚSTR na rok 2015](#)

Ostatní

- **Petr Blažek**, účast v poradní komisi ministra kultury pro vytvoření památníku Jana Palacha ve Všetatech, blíže <http://www.mkcr.cz/cz/kulturni-dedictvi/muzea-galerie-a-ochrana-moviteho-kulturniho-dedictvi/odbor-ochrany/odborne-poradni-organy--komise-odboru-201184/>
- **Adam Hradilek**, zprostředkování předání daru (kufří s tajnou schránkou), jehož majitelem byl Evžen Liebermann (1922-2014) do sbírky Židovského muzea v Praze v rámci akce: „Předmět měsíce ledna 2015“, Židovské muzeum Praha, blíže <http://www.jewishmuseum.cz/sbirky-a-vzkum/digitalni-sbirky/predmet-mesice/275/cestovni-kufr-s-tajnou-schrankou/>
- **17. 12. – 22. 1. 2015, Petr Blažek**, vedení facebookové stránky časopisu Paměť a dějiny, 872 fanoušků, 6 příspěvků ve sledovaném období,
- **5. - 7. 1. 2015, Markéta Doležalová**, konzultace k seminárním pracím studentů Katedry teologické fakulty v rámci spolupráce ÚSTR, ABS a teologickými fakultami Univerzity Karlovy Praha,
- **Jan Dvořák**, zveřejnění medailonku na webu ústavu (Jan Janků),
- **Tereza Mašková**, kontrola a opravy datové kolekce: „Usmrcení na československých hranicích v letech 1948-1989“ Českého sociálněvědního datového archivu, SÚ AV ČR, viz <http://nesstar.soc.cas.cz/>

Orální historie:

- **22. 1. 2015, Jan Dvořák**, natočen rozhovor s pamětníkem (Hubert Procházka, roč. 1930) politickým vězněm 50. let, Brno.

Grant D 21

- **31. 12. 2014**, ukončen tříletý projekt D21,
- Distribuce výstupů projektu do základních a středních škol ČR
  - 3 výukových DVD: Obrazy války, Historie 1950: Příběhy jednoho zázraku, Dějiny ve škole,
  - 2 ks metodických publikací: Dějiny ve filmu a Paměť a projektové vyučování v dějepise,
- **Od 1. 1. 2015** pokračuje povinný externí audit projektu, tvorba Závěrečné monitorovací zprávy pro MŠMT.

Vystoupení zaměstnanců ÚSTR v médiích

- **Milan Bárta**
  - **5. 1. 2015**, rozhovor: „Pád A. Novotného a nástup A. Dubčeka 1967/1968“, ČT24,
- **Štěpán Černoušek**
  - **13. 1. 2015**, rozhovor o projektu ÚSTR: „Čechoslováci v Gulagu“, ČRo Plus, viz <http://www.rozhlas.cz/leonardo/dnes/zprava/host-studia-leonardo-stepan-cernousek-predseda-obcanskeho-sdruzeni-gulagcz--1442612>

AVIZO

- **6. 2. – 23. 3. 2015, Dita Jelínková**, umístění putovní výstavy *Ve znamení tří deklarací... Šlechta v letech nacistického ohrožení československého státu*, Východočeské muzeum Pardubice,